

ЩОДО ПРАВОВОГО СТАТУСУ СУБ'ЄКТІВ ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ЗА ВИДАТКАМИ

Категорії «правовий статус» приділяється велика увага в юридичній науці, особливо в теорії права. Широко застосовується даний термін і в науці бюджетного права, проте, дослідженню його сутності увага майже не приділяється. До того ж, відсутня однотайність у підходах до його розуміння, що ускладнює визначення правового статусу суб'єктів виконання державного бюджету за видатками.

На сьогодні склались два погляди (вузький і широкий) щодо визначення поняття та структури такої категорії, як «правовий статус». Прихильники вузького підходу визначають правовий статус як «сукупність прав та обов'язків фізичних і юридичних осіб, що в Україні передбачено Конституцією України, законами та іншими нормативно-правовими актами, міжнародними договорами, ратифікованими Верховною Радою України» [1, с.44]; «визнану конституцією або законами сукупність вихідних, невідчужуваних прав і обов'язків людини, а також повноважень державних органів і посадових осіб, які безпосередньо закріплюються за тими чи іншими суб'єктами права» [2]. У розрізі наведеного, варто зауважити, що в рамках вузького підходу, науковці, акцентуючи увагу на обов'язковому нормативному закріпленні правового статусу сходяться на думці, що його основу становлять права й обов'язки.

За широкого підходу відбувається структурне ускладнення та змістовне розширення категорії правовий статус, що здійснюється за рахунок включення до нього інших елементів. Він визначається як «юридично закріплене положення особи в суспільстві і є сукупністю прав, свобод, обов'язків і законних інтересів особи, визнаних і гарантованих державою» [3, с.263]; «сукупність усіх належних суб'єктивних юридичних прав, свобод й обов'язків, що визначають правове становище в суспільстві, закріплене в чинному законодавстві та інших формах права» [4].

На наш погляд, широке тлумачення правового статусу, особливо коли йдеться не лише про нормативний його прояв, заслуговує на більшу увагу, адже воно дає можливість всебічно охарактеризувати того чи іншого суб'єкта правових відносин, з'ясувати його юридичні властивості та зв'язки

Категорію «правовий статус» вживають, як правило, з посиланням на галузь права. Це зумовлено тим, що правовий статус вказує на місце суб'єкта в певній сфері суспільних відносин, що регулюються нормами

визначеної галузі права. Суб'єкти виконання державного бюджету за видатками виступають саме суб'єктами бюджетного права як підгалузі фінансового права, а тому їхній бюджетно-правовий статус є різновидом галузевого фінансово-правового статусу.

Фінансовим правовим статусом вчені-правники називають сукупність основних суб'єктивних прав та обов'язків, котрі належать визнаному представником законного інтересу суб'єкту фінансового права, який має визначену фінансову правосуб'єктність та які визначають у найбільш загальному вигляді його взаємини з державою, що ґрунтуються на положеннях фінансово-правових норм. Інші ж науковці вказують на те, що фінансово-правовим статусом є встановлена законом сукупність прав і обов'язків (предметів відання та повноважень), що безпосередньо закріплені за конкретними суб'єктами в галузі утворення, розподілу, перерозподілу та використання фондів грошових коштів» [5, с.74. А. І. Гнатовська, досліджуючи фінансово-правовий статус суб'єктів виконання місцевих бюджетів за доходами, визначає його як сукупність прав та обов'язків суб'єктів щодо вчасного та повного отримання грошових ресурсів в дохід місцевого бюджету певного рівня для бюджетного фінансування забезпечення завдань і функцій у процесі виконання місцевих бюджетів за доходами[6, с.5].

Правовий статус суб'єктів виконання державного бюджету за видатками є похідним від фінансово-правового статусу. Вважаємо, що поняття правового статусу суб'єкта виконання державного бюджету за видатками повинно мати нормативне закріплення і трактуватися як визначене нормами законодавства фактичне правове становище конкретного суб'єкта, що характеризується наявністю у нього прав та обов'язків в сфері розподілу та використання бюджетних коштів.

Література

1. Шемшученко Ю. С. *Правовий статус* / Ю. С. Шемшученко, Н. М. Пархоменко // *Юридична енциклопедія : в 6 т. / [редкол. : Ю. С. Шемшученко (голова) та ін.]*. – К. : Укр. енцикл., 2003. – Т. 5. – 736 с.
2. *Право в объективном и субъективном смысле. Научный очерк [Електронний ресурс]*.- Режим доступу: <http://ex-jure.ru/law/news.php?newsid=829>
3. *Теория государства и права: Курс лекций / Под ред. Н.И. Матузова и А.В. Малько*. – 2-е изд., перераб. и доп. М.: Юристъ, 2001.–776с.
4. *Кравчук М. В. Теорія держави і права. Проблеми теорії держави і права : [навч. посіб.] / Кравчук М. В.* – [3-тє вид., змін. і доп.]. – Тернопіль : Карп-блани, 2002. – 247 с. [Електронний ресурс].- Режим доступу: <https://lawbook.online/page/tgp1/ist/ist-16--idz-ax238.html>
5. *Древаль Л. Н. Субъекты российского финансового права / Л. Н. Древаль ; под ред. Е. Ю. Грачевой*. – М. : ИД «Юриспруденция», 2008. – 288 с.
6. *Правовий статус суб'єктів виконання місцевих бюджетів за доходами [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Гнатовська Альона Ільдусівна ; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад."*. - О., 2013. - 24 с.